

Т.В. Боднарчук

кандидат педагогічних наук, доцент

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

БІЛІНГВАЛЬНЕ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ СЛОВЕНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ МЕНШИНИ В АВСТРІЇ

На сучасному етапі розвитку людства прослідковуються дві протилежні тенденції: інтеграційні процеси створюють необхідність знання мов міжнародного спілкування і прагнення націй до збереження самобутності, культури та мови, що гарантовано низкою міжнародних угод. Відповідно зростає актуальність питання про білінгвальне навчання. Традиції і практика двомовного навчання є у багатьох країнах, що мають тривалий досвід урегулювання освітніх проблем у міжкультурному діалозі. Австрія – це країна, де діють численні проекти білінгвальної освіти: для дітей нацменшин, іммігрантів та орієнтовані на євроінтеграційні процеси. Аналіз досвіду білінгвальної освіти на прикладі Австрії дає змогу більш повно визначити перспективи її розвитку в Україні.

Виявлено, що з розпадом Югославії та утворенням незалежної держави Словенія, яка є членом Євросоюзу та словенська мова є у ньому офіційною, державні контакти Австрії та Словенії тепер істотно впливають на двомовну школу для дітей словенської нацменшини в Австрії. Крім того, спостерігається стабілізація соціального та політичного середовища як з боку німецькомовної більшості, яка виявляє інтерес до двомовного навчання, так і з боку словен, які, розуміючи домінування німецької мови у суспільстві, спонукають дітей до її вивчення. Аналіз наукових джерел свідчить, що у Каринтії, федеральній землі Австрії, де компактно проживає словенська національна меншина, функціонують різноманітні проекти, що спрямовані на розвиток середовища німецько-словенського співробітництва у т. ч. і в освітній галузі.

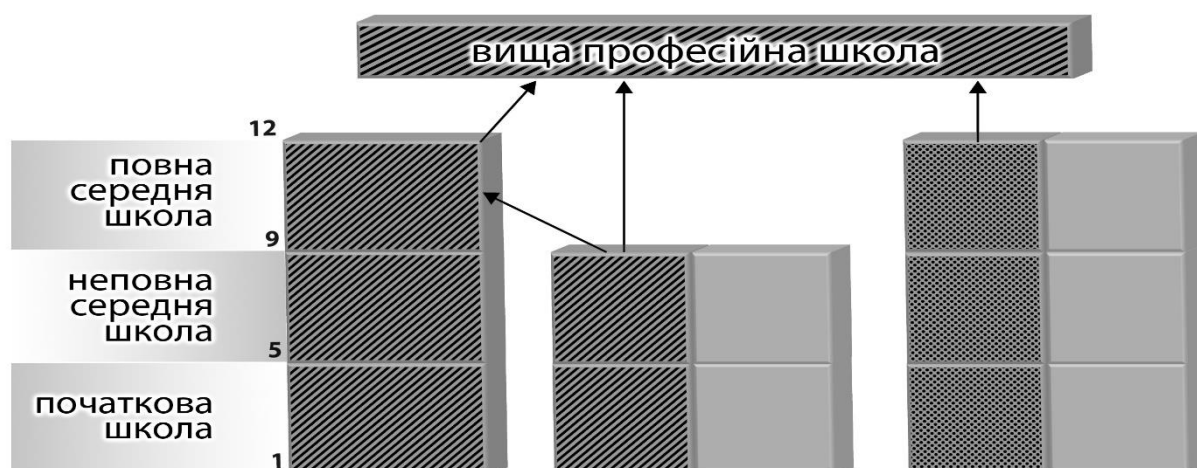
Вивчення статистичних звітів, що констатують стан білінгвальної освіти для словенів, виявив, що: найістотніші зміни відбуваються у початковій школі: у 2005/2006 навчальному році у 64 початкових школах і у 2 двомовних початкових школах було 1984 заяв від учнів про бажання вчитися у

двомовному режимі, тобто 36,25% усіх учнів цих початкових шкіл [1, с. 33-34]; у 2010/11 н.р. у Австрії всього нараховувалося 60 двомовних німецько-словенських початкових школи, де навчалися 2 332 учні. Менш помітними були зміни при переході учнів до неповної середньої школи, де двомовне навчання продовжують орієнтовно лише 20% [2, с. 154], навчаючись у 1 неповній середній школі (35 учнів), 1 повній середній (502 учні) та 2 вищих професійних школах (273 учні).

Виявлено, що білінгвальна освіта на рівні повної середньої школи (федеральна гімназія для словенів) істотно змінила своє призначення та специфіку діяльності, отримала логічне продовження. На її базі у 1991 р. у Клагенфурті була відкрита двомовна федеральна торгова академія, де всі 5 років навчання ведеться двома мовами. Крім того, у Клагенфурті вищу освіту можна здобути у приватному двомовному вищому навчальному закладі економічного спрямування. У 1999 н.р. федеральна гімназія для словенів стала школою ЮНЕСКО, оскільки у 1998 році у ній розпочав діяти проект Кугі-класи, який охоплює усю гімназійну вертикаль. Основною мовою навчання є словенська, а так званими робочими мовами є німецька, італійська та англійська мови[3].

Таким чином, білінгвальна освіта словенів відбувається за трьома варіантами: перший – повний цикл (за ідентифікаційною моделлю) від 1 до 12 класу з можливістю здобути білінгвальну вищу освіту і другий та третій – освіта неповного циклу за інтеграційною моделлю.

Напрями розвитку білінгвальної освіти для словенів у Каринтії.

 Білінгвальні німецько-словенські школи;

 Школи, де є білінгвальні німецько-словенські класи;

 Школи, де у окремих класах (групах) вивчають словенську як предмет.

Спостерігається позитивна тенденція у плані можливостей підвищення кваліфікації учителів, які працюють у білінгвальному режимі – впродовж кожного навчального семестру організовуються 3-4 навчальні семінари, підготовлені науковцями університету у Клагенфурті та учителями-практиками.

Література.

1. Domej Th. Die slowenische Volksgruppe in Karnten. Entwicklung der Bildungsstrukturen / Th. Domej. – Österreich in Geschichte und Literatur. – 2005. – Heft 3 – 4 (336-337), S.149– 178.
2. Language Education Policy Profile: Länderbericht. Sprach- und Sprachunterrichtspolitik in Österreich : Ist-Stand und Schwerpunkte. – Bundesministerium für Unterricht, Kultur und Kunst, Bundesministerium für Wissenschaft und Forschung und Österreichisches Sprachen-Kompetenz-Zentrum, 2007. – 151 S.
3. Wakounig V. Der heimliche Lehrplan der Minderheitenbildung. Die zweisprachige Schule in Kärnten 1945-2007 / V. Wakounig. – Klagenfurt/Celovec : Drava Verlag, 2008. – 379 c.